

Traducció i notes de Jaume Ortola

Títol original: *Common Sense*

Primera edició: juny del 2009

© de la traducció: Jaume Ortola i Font, 2009

© d'aquesta edició: Riurau Editors

Carrer de l'Agregació, núm. 1, 2n 1a

08041 Barcelona

www.riuraueditors.cat

info@riuraueditors.cat

Disseny gràfic: David Torrents

Impressió: Publidisa

ISBN: 978-84-937037-2-1

Dipòsit legal: B-25.784-2009

Sentit comú

**THOMAS
PAINE**

PAMFLETS

Taula

Introducció	7
De l'origen i el propòsit del govern en general, amb observacions concises sobre la constitució anglesa	9
De la monarquia i la successió hereditària	18
Pensaments sobre l'estat actual dels afers americans	31
De la capacitat actual d'Amèrica, amb algunes reflexions miscel·lànies	58
Apèndix	74
Als representants de la Societat Religiosa del Poble anomenat Quàquer	88

SENTIT COMÚ¹

Dirigit als habitants d'Amèrica

L'home no coneix cap amo a part del cel creador
o d'aquells que estableixen l'elecció o el bé comú.

THOMSON²

Introducció

POTSER les opinions contingudes en les pàgines següents no estan *encara* prou en voga per a obtenir el favor general; un hàbit prolongat de no considerar *equivocada* una cosa li dóna l'aparença de ser *correcta*, i de primer moment s'alça un formidable clam en defensa del costum. Però el tumult es calma aviat. El temps fa més conversos que la raó.

Com que l'abús prolongat i violent del poder és generalment el mitjà pel qual se'n posa en dubte el dret (i sobretot en qüestions en què podria no haver-se pensat mai si l'exasperació de les víctimes no les hagués dutes a la reflexió), i com que el rei d'Anglaterra s'ha compromès per *dret propi* a donar suport al parlament en allò que anomena *seu*, i com que la bona gent

---

¹ La primera edició de *Sentit comú* és la de Richard Bell (10 de febrer de 1776). William i Thomas Brandford en publicaren una edició ampliada (14 de febrer de 1776), preparada pel mateix Paine. [Mentre no es diga el contrari les notes són de l'editor.]

² James Thomson, *Liberty: A Poem* (1736).

d'aquest país es troba greument oprimida per una tal coalició, aquesta gent té el dret indubtable d'indagar sobre les pretensions de tots dos, i de rebutjar igualment les usurpacions de l'un i de l'altre.

En els fulls següents, l'autor ha evitat estudiadament tot quant és personal entre nosaltres. No en formen part ni els compliments ni els blames a cap individu. Els prudents i els honests no necessiten el triomf d'un pamflet; i aquells que tenen parers desassenyats o desfavorables, cediran per ells mateixos, a no ser que gastem massa treballs en la seua conversió.

La causa d'Amèrica és, en gran manera, la causa de tota la humanitat. Hi han sorgit i hi sorgiran moltes circumstàncies que no són locals, sinó universals, les quals afecten els principis de tots els amants de la humanitat, i el resultat de les quals interessa les seues afeccions. Deixar un país desolat a foc i espasa, declarar la guerra contra els drets naturals de tota la humanitat, i extirpar-ne els defensors de la faç de la terra, concerneix tot home a qui la natura haja donat el poder de sentir; de la qual classe, independentment de la crítica partidista, és

l'AUTOR.

P. S. La publicació d'aquesta nova edició ha estat endarrerida amb vista a prendre nota (si hagués calgut) de qualsevol intent de refutar la doctrina de la independència. Com que no ha aparegut encara cap resposta, hom suposa que no n'apareixerà cap, havent

passat considerablement el temps necessari per a fer arribar una tal obra al públic. Saber qui és l'autor d'aquesta producció és completament innecessari per al públic, per tal com l'objecte d'atenció és la *doctrina mateixa*, no l'*home*. Amb tot i això, potser no és innecessari de dir que no forma part de cap partit i que no està sota cap mena d'influència pública o privada fora de la influència de la raó i els principis.

Filadèlfia, 14 de febrer de 1776.

De l'origen i el propòsit del govern en general, amb observacions concises sobre la constitució anglesa

ALGUNS autors han confós la societat i el govern fins al punt de deixar molt poca o gens de distinció entre ells; però no solament són diferents sinó que tenen orígens diferents. La societat és el producte dels nostres desitjos, i el govern de la nostra maldat; el primer promou la nostra felicitat *positivament* unint les nostres afeccions, el segon *negativament* reprimint els nostres vicis. L'una encoratja les relacions, l'altre crea distincions. El primer és un patró, el segon un castigador.

La societat és en qualsevol estat una benedicció, però el govern fins i tot en el seu millor estat no és més que un mal necessari, en el seu pitjor estat un

d'intolerable; perquè quan patim o som sotmesos *per un govern* a les mateixes misèries que podríem esperar trobar en un país *sense govern*, les nostres calamitats augmenten pensant que nosaltres mateixos proveïm els mitjans que ens fan patir! El govern, com el vestit, és la insígnia de la innocència perduda; els palaus dels reis es construeixen sobre les ruïnes dels emparrats del paradís. Perquè si els impulsos de la consciència fossen clars, uniformes i irresistiblement obeïts, a l'home no li caldria cap altre legislador; però com que aquest no és el cas, l'home troba necessari cedir una part de la seua propietat per a proveir els mitjans de protecció de la resta; i és induït a fer-ho per la mateixa prudència que en qualsevol altre cas li aconsella, de dos mals, triar-ne el menor. *En conseqüència*, essent la seguretat el verdader fi i propòsit del govern, incontestablement se segueix que, siga quina siga la *forma* de govern que sembla assegurar-nos-la millor amb la menor despesa i el major benefici, aquesta és preferible a totes les altres.

Per a fer-nos una idea clara i justa del fi i el propòsit del govern, suposem un petit nombre de persones asentades en alguna part remota de la terra, desconectada de la resta; representaran la primera població de qualsevol país o del món. En aquest estat de llibertat natural, la societat serà el seu primer pensament. Un miler de motius els hi impulsen, la força d'un home és tan desigual a les seues necessitats i la seua ment tan poc adaptada a la solitud perpètua, que aviat es veu

obligat a cercar l'assistència i l'ajuda d'altri, qui al seu torn requereix el mateix. Quatre o cinc junts serien capaços d'alçar un refugi tolerable enmig del no res, però un home podria treballar durant tot el període comú de la vida sense acomplir res; quan hagués tallat la fusta, no la podria transportar, ni plantar-la després de transportar-la; la fam, mentrestant, l'apartaria del treball, i cada necessitat diferent el reclamaria d'una manera diferent. La malaltia o simplement la mala sort significarien la mort, perquè encara que cap de les dues fos mortal, tant l'una com l'altra l'incapacitarien per a viure i el reduirien a un estat en què es diria més aviat que pereix que no que mor.

Així, la necessitat, com una força gravitatòria, aviat convertiria els nostres emigrants acabats d'arribar en una societat, les benediccions recíproques de la qual reemplaçarien i farien innecessàries les obligacions de la llei i el govern, mentre fossen perfectament justs els uns amb els altres; però com que res llevat del cel és inexpugnable al vici, inevitablement s'esdevindrà que a mesura que superen les dificultats de l'emigració, que els lliguen en una causa comuna, començaran a relaxar-se en el seu deure i en el seu lligam els uns amb els altres; i aquesta negligència assenyalarà la necessitat d'establir alguna forma de govern per a suplir la manca de virtut moral.

Algun arbre adequat els proporcionarà una cambra estatal, sota les branques del qual tota la colònia podrà reunir-se per a deliberar sobre els afers públics. És

més que probable que les seues primeres lleis tindran tan sols el títol de REGULACIONS, i no es faran complir per cap altra pena que la desconsideració pública. En aquest primer parlament cada home tindrà, per dret natural, un seient.

Però a mesura que cresca la colònia, els afers públics creixeran igualment, i la distància a la qual els membres poden estar separats, farà que siga molt inconvenient per a tots de reunir-se a cada moment com al principi quan el nombre era petit, els habitatges a prop, i els afers públics pocs i insignificants. Això assenyalarà la conveniència de consentir que la part legislativa siga dirigida per un selecte nombre d'elegits de tot el grup, que se suposa que tenen els mateixos interessos en joc que els qui els han nomenat, i que actuaran de la mateixa manera que tot el grup actuaria si fossen presents. Si la colònia continua creixent, caldrà augmentar el nombre de representants, i perquè l'interès de cada part de la colònia pugua ser atès, es considerarà millor de dividir el tot en parts adequades, i cada part n'enviarà un nombre apropiat; i perquè els *elegits* no puguen formar per a ells mateixos un interès separat dels *electors*, la prudència assenyalarà la conveniència de fer eleccions sovint; car, com que d'aquesta manera els *elegits* tornaran i es barrejaran de nou amb el grup general dels *electors* al cap de pocs mesos, la seua fidelitat al públic estarà assegurada per la prudent reflexió de no fer-se una vara per a ells mateixos. I com que aquest intercanvi freqüent establirà

un interès comú amb totes les parts de la comunitat, s'ajudaran els uns als altres mútuament i naturalment, i aquí (i no en el nom buit del rei) se sosté *la fortalesa del govern i la felicitat dels governats*.

Vet ací, doncs, l'origen i el desenvolupament del govern; és a dir, un mitjà que esdevé necessari per la incapacitat de la virtut moral per a governar el món; vet ací també el fi i el propòsit del govern, a saber, la llibertat i la seguretat. I encara que la visió pot enlluernar-nos els ulls, o el so pot eixordar-nos les orelles; encara que el prejudici pot pervertir-nos la voluntat, o l'interès enfosquir-nos l'enteniment, la simple veu de la natura i de la raó dirà: això és correcte.

Trac la meua idea de la forma de govern d'un principi de la natura que cap art no pot capgirar, a saber, que com més simple és una cosa, menys propensa és a desordenar-se, més fàcilment és reparada quan es desordena; i amb aquesta màxima a la vista, oferesc unes poques observacions sobre la tan lloada constitució d'Anglaterra. Donem per fet que era noble per als temps foscs i servils en què fou erigida. Quan el món era sotmès a la tirania dels pocs, fou un rescat gloriós. Però fàcilment es demostra que és imperfecta, subjecta a convulsions i incapaç de produir allò que sembla prometre.

Els governs absoluts (tot i el deshonor de la natura humana) tenen aquest avantatge, que són simples; si les persones pateixen, coneixen el cap d'on brollen els seus patiments, en coneixen igualment el remei, i

no són desconcertats per una varietat de causes i solucions. Però la constitució d'Anglaterra és tan excessivament complexa que la nació pot patir durant anys sense ser capaç de descobrir on és el problema; els uns diran ací i els altres allà, i cada metge polític aconsellarà una medecina diferent.

Sé que és difícil de superar prejudicis locals o de llarga durada, però si ens imposem d'examinar les parts components de la constitució anglesa, trobarem que són les infames recialles de dues tiranies antigues, combinades amb alguns materials republicans nous.

Primer.— Les recialles de la tirania monàrquica en la persona del rei.

Segon.— Les recialles de la tirania aristocràtica en les persones dels pars.

Tercer.— Els nous materials republicans en les persones dels comuns, de la virtut dels quals depèn la llibertat d'Anglaterra.

Les dues primeres, essent hereditàries, són independents del poble; en conseqüència, en un *sentit constitucional* no contribueixen en res a la llibertat de l'estat.

Dir que la constitució d'Anglaterra és una *unió* de tres poders que *es controlen* recíprocament els uns als altres, és ridícul; o bé les paraules no tenen sentit o bé són pures contradiccions.

Dir que els comuns són un control sobre el rei presuposa dues coses.

Primer.— Que no es pot confiar en el rei sense vigilar-lo; o en altres paraules, que una set de poder absolut és la malaltia natural de la monarquia.

Segon.— Que els comuns, essent nomenats per a aquest propòsit, són més prudents o més mereixedors de confiança que la corona.

Però com que la mateixa constitució que dóna als comuns el poder de controlar el rei amb la retenció dels subministraments, dóna després al rei el poder de controlar els comuns atorgant-li el poder de rebutjar les seues altres lleis, torna a suposar que el rei és més prudent que aquells que ja ha suposat que són més prudents que ell. Una pura absurditat!

Hi ha una cosa summament ridícula en la composició de la monarquia; primer exclou un home dels mitjans d'informació, però li dóna poder per a actuar en casos en què es requereix el seny més alt. La condició de rei el separa del món, però l'ofici de rei requereix que el conega a fons; en conseqüència, les diferents parts, oposant-se i destruint-se les unes a les altres de manera antinatural, proven que el personatge en si és absurd i inútil.

Alguns escriptors han explicat la constitució anglesa així: el rei, diuen, és un, el poble un altre; els pars són de la part del rei, els comuns de la part del poble; però això té totes les característiques d'una casa dividida contra ella mateixa; i encara que les expressions s'arrangen de manera agradable, quan són examinades pareixen ocioses i ambigües; i sempre passarà que la

més bonica construcció de què són capaces les paraules, quan s'aplica a la descripció d'una cosa que o bé no pot existir o bé és massa incomprendible per a trobar-se dins l'abast de la descripció, serà només so de paraules, i encara que aquestes puguen entretenir l'orella, no poden informar la ment; perquè aquesta explicació inclou una qüestió prèvia, a saber, *¿com arribà el rei a adquirir un poder en què el poble té por de confiar i que sempre està obligat a controlar?* Un tal poder no podia ser el do d'un poble prudent, ni cap poder *que necessite control* pot provenir de Déu; però l'estipulació que fa la constitució suposa que existeix un tal poder.

Però l'estipulació no està a l'alçada de la tasca que ha de dur a terme; els mitjans o bé no poden acomplir o bé no acompliran el fi, i tot l'afer és un suïcidi; perquè igual que el pes més gran farà pujar el més petit, i que totes les rodets d'una màquina són posades en moviment per una, tan sols resta saber quin poder de la constitució té més pes per a ser el que governarà; i encara que els altres, o una part dels altres, pugua entrebancar o frenar la rapidesa del moviment, en la mesura que no puguen aturar-lo, els seus esforços seran vans; el primer poder motor seguirà al capdavant el seu curs, i allò que li manca en velocitat ho compensa el temps.

Que la corona és aquesta part predominant de la constitució anglesa no cal ni dir-ho, i que obté aquest resultat merament de ser qui atorga càrrecs i pensions és evident per si mateix. En conseqüència, encara que

hem estat prou prudents per a tancar amb pany i forrellat la porta contra la monarquia absoluta, al mateix temps hem estat prou estúpids per a posar la clau en possessió de la corona.

El prejudici dels anglesos a favor del seu propi govern de rei, lords i comuns, sorgeix tant o més de l'orgull nacional que de la raó. Els individus es troben indubtablement més segurs a Anglaterra que en altres països, però la *voluntat* del rei és la *lleï* del país tant a Bretanya com a França, amb aquesta diferència: que en lloc de provenir directament de la seua boca, és lliurada al poble sota la formidable forma de decret parlamentari. Perquè el destí de Carles I³ va fer els reis més subtils, no més justs.

En conseqüència, deixant a part tot orgull i tot prejudici nacional en favor d'uns modes i unes formes, la simple veritat és que *es deu totalment a la constitució del poble i no a la constitució del govern* que la corona no siga tan opressiva a Anglaterra com a Turquia.

Un examen dels *errors constitucionals* en la forma anglesa de govern és, a hores d'ara, altament necessari; perquè de la mateixa manera que no estem mai en una condició adequada per a fer justícia a altri mentre estiguem sota la influència d'un destacat favoritisme, tampoc no som capaços de fer-nos-en a nosaltres

---

3 Carles I (1600–1649) regnà a Anglaterra de 1625 a 1649. En 1642 esclatà la Guerra Civil, i les forces parlamentàries d'Oliver Cromwell derrotaren l'exèrcit de Carles I tres anys més tard. El rei fou condemnat a mort pel Parlament en 1649.

mateixos quan restem engrillonats a un prejudici obstinat. I així com un home que s'uneix a una prostituta és incompetent per a triar o jutjar muller, qualsevol predisposició en favor d'una forma podrida de govern ens incapacitarà per a discernir-ne una de bona.

De la monarquia i la successió hereditària

ESSENT els éssers humans iguals en l'ordre de la creació, la igualtat sols podia ser destruïda per alguna circumstància subsegüent: les distincions de ric i pobre poden en gran manera explicar-ho, i això sense recórrer a les paraules fortes i malsonants d'opressió i avarícia. L'opressió és sovint la *conseqüència* de la riquesa, però rarament o mai és el *mitjà* per a arribar-hi; i si bé l'avarícia preservarà un home de caure en la indigència, generalment el fa massa timorat per a fer-se ric.

Però hi ha una altra distinció més gran per a la qual no es pot adduir cap raó verdaderament natural o religiosa, i és la distinció d'homes entre REIS i SÚBDITS. Mascle i femella són distincions de la natura, bo i dolent les distincions del cel; però com heretà el món una raça d'homes tan exalçada per damunt de la resta i distingida com una espècie nova, val la pena d'indagar-ho, i si són l'instrument de la felicitat o de la misèria de la humanitat.

En les primeres èpoques del món, d'acord amb la cronologia de les escriptures, no hi havia reis; la con-

seqüència era que no hi havia guerres; és l'orgull dels reis que llançà la humanitat dins la confusió. Holanda sense rei ha gaudit de més pau durant el segle passat que cap dels governs monàrquics d'Europa. L'antiguitat dóna suport a la mateixa observació; perquè les tranquil·les vides rurals dels primers patriarques tenien alguna cosa de felicitat que s'esvaeix quan arribem a la història de la reialesa jueva.

El govern dels reis fou introduït per primera vegada en el món pels pagans, dels quals els fills d'Israel copiaren el costum. Fou la més pròspera invenció que el dimoni mai haja posat en peu per a la promoció de la idolatria. Els pagans retien honors divins als seus reis difunts, i el món cristià ha millorat el sistema fent el mateix amb els seus reis vius. Com d'impiu és el títol de sagrada majestat aplicat a un cuc que enmig de la seua esplendor s'ensorra en la pols!

De la mateixa manera que l'exaltació d'un home per damunt de la resta no es pot justificar en els drets iguals de la natura, tampoc no es pot defensar amb l'autoritat de l'escriptura; perquè la voluntat del Totpoderós, tal com fou declarada per Gedeó i el profeta Samuel,⁴ desaprova expressament el govern dels reis. Tots els fragments antimonàrquics de les escriptures han estat disculpatos molt suaument en els governs monàrquics, però indubtablement mereixen l'atenció dels països que encara han de formar el seu govern.

---

4 Jutges 6-8, especialment 8,22-23; 1 Samuel 8,5-20; 12,17-24.

«Doneu al Cèsar el que és del Cèsar» és la doctrina bíblica de les corts, però no és cap suport del govern monàrquic, perquè els jueus en aquell temps no tenien rei i es trobaven en un estat de vassallatge als romans.

Van passar vora tres mil anys des del relat mosaic de la creació fins que els jueus, afectats d'una il·lusió nacional, demanaren un rei. Fins aleshores la seua forma de govern (excepte en casos extraordinaris en què s'interposava el Totpoderós) era una mena de república administrada per un jutge i els ancians de les tribus. De reis, no en tenien cap, i es considerava pecat reconèixer cap ésser amb aquest títol fora del Senyor dels Exèrcits. I quan un home reflexiona seriosament sobre l'homenatge idòlatra que es ret a les persones dels reis, no cal que es pregunte per què el Totpoderós, sempre gelós del seu honor, hauria de desaprovar una forma de govern que envaeix tan impiament les prerrogatives del cel.

La monarquia en la Bíblia figura com un dels pecats dels jueus, pel qual es proclama contra ells una maledicció en reserva. Val la pena que parem esment en la història d'aquesta transacció.

Estant els fills d'Israel oprimits pels madianites, Gedeó marxà contra ells amb un petit exèrcit, i la victòria, per mitjà de la interposició divina, es decidí a favor seu. Els jueus, exultants amb el succés, i atribuint-lo al generalat de Gedeó, li proposaren de fer-lo rei, dient: «Sigues el nostre rei i que després ho siguen ton fill i el fill de ton fill.» Vet ací una temptació en tot

el seu abast; no sols un reialme, sinó un d'hereditari. Però Gedeó en la pietat de la seua ànima replicà: «Jo no seré el vostre rei, ni tampoc ho serà el meu fill, EL VOSTRE REI SERÀ EL SENYOR.» Les paraules no poden ser més explícites: Gedeó no *declina* l'honor sinó que nega el dret d'atorgar-lo; tampoc no els complimenta amb declaracions d'agraïment inventades, sinó que, en l'estil categòric dels profetes, els acusa de desafecció al seu veritable sobirà, el rei del cel.

Prop de cent trenta anys després, tornaren a caure en el mateix error. L'anhel que tenien els jueus pels costums idòlatres dels pagans és una cosa extremadament inexplicable; però fou tal que, havent vist la mala conducta dels dos fills de Samuel, a qui havien estat confiats alguns afers seculars, es dirigiren de manera abrupta i turbulenta a Samuel dient: «Mira, tu ja ets vell i tos fills no es porten com tu, dóna'ns un rei que ens governe com tenen totes les altres nacions.» I ací no podem sinó observar que els seus motius eren dolents, a saber, que podrien ser com les altres nacions, és a dir, els pagans, mentre que la seua veritable glòria consistia a ser tan diferents d'ells com fos possible. «Però la cosa va desplaure Samuel quan digueren: dóna'ns un rei que ens governe; i Samuel pregà el Senyor, i el Senyor digué a Samuel: “Escolta la veu del poble en tot el que et diguen, perquè ells no t'han rebutjat, però m'han rebutjat a mi, i per això NO REGNARÉ SOBRE ELLS. Tal com s'han comportat des del dia en què foren trets d'Egipte fins avui, abandonant-me i servint

altres déus, així es comporten amb tu. Escolta la seua veu, tanmateix proclama'ls solemnement i mostra'ls com els governarà el rei"», és a dir, no un rei particular qualsevol sinó com ho fan en general dels reis de la terra, els quals Israel tenia tantes ganes d'imitar. I no obstant la gran distància de temps i la gran diferència de maneres, la caracterització encara és vigent. «I Samuel digué al poble, que li demanava un rei, totes les paraules del Senyor. I els digué: "Així us governarà el rei que tindreu: prendrà els vostres fills perquè servequen en els seus carros de guerra i perquè facen d'escorta davant la seva carrossa" (aquesta descripció està d'acord amb la manera actual d'impressionar els homes) "i els prendrà per fer-los oficials que comanden mil homes o bé cinquanta. Els farà llaurar els seus propis conreus i segar els seus propis sembrats, i els farà fabricar les seues armes i els ormeigs dels seus carros de guerra. Us prendrà les filles com a perfumistes, cuineres i pastisseres." (Això descriu la despesa i el luxe com també l'opressió dels reis.) "S'apropriarà els millors camps, les millors vinyes i els millors oliverars per a donar-los als seus cortesans. Exigirà el delme dels vostres sembrats i de les vostres vinyes per a pagar els seus funcionaris i els seus cortesans." (On veiem que el suborn, la corrupció i el favoritisme són els vicis invariables dels reis.) "Requisarà els vostres criats i criades i els vostres millors joves amb els vostres ases i els farà servir en els treballs públics. Es quedarà la desena part dels vostres ramats, i vosaltres mateixos li

fareu d'esclaus. El dia que això passe, us queixareu del rei que us haureu triat, però EL SENYOR NO US ESCOLTARÀ.» Això explica la continuïtat de la monarquia; els caràcters dels pocs bons reis que hi ha hagut des de llavors ni santifiquen el títol ni n'esborren el pecat original; el gran encomi de David no el té en compte com a rei oficial, sinó com a home en el cor del mateix Déu. «Això no obstant, el poble refusà d'obeir la veu de Samuel i digueren: “No, no! Volem tenir un rei. Volem ser com les altres nacions i tenir un rei que ens administre justícia, que vaja al davant del nostre exèrcit i que vinga amb nosaltres a la guerra.” Samuel continuà parlant amb ells, però debades; els va mostrar la seua ingratitud, però tot fou en va; i veient-los completament resolts en la seua follia, s'exclamà: “Invocaré el Senyor i ell farà tronar i ploure” (cosa que llavors era un càstig, perquè era el temps de la sega del blat) “perquè pugueu adonar-vos i veure com de gran és la maldat que heu comès davant del Senyor DEMANANT-VOS UN REI.” Llavors Samuel invocà el Senyor, i aquell mateix dia el Senyor va fer tronar i ploure, i tot el poble va sentir un gran temor del Senyor i de Samuel, i tothom deia a Samuel: “Prega al Senyor, el teu Déu, pels teus servents: que no hàgem de morir ara que HEM AFEGIT A LES NOSTRES CULPES EL PECAT DE DEMANAR UN REI.”» Aquests fragments de la Bíblia són directes i terminants. No admeten cap interpretació equívoca. Que el Totpoderós va afirmar ací la seua protesta contra el govern monàrquic és ver, o l'escriptura és falsa. I hom

té bones raons per a creure que hi ha tant d'astúcia reial com d'astúcia sacerdotal en el fet de negar-se a donar l'escriptura al públic en els països papistes. Perquè la monarquia en tot cas és el papisme del govern.

Al mal de la monarquia, hi hem afegit el de la successió hereditària; i si el primer és una degradació i un rebaixament de nosaltres mateixos, el segon, reclamat com una qüestió de dret, és un insult i una imposició sobre la posteritat. Perquè, essent tots els homes originalment iguals, *ningú* per *naixença* no pot tenir el dret de situar la seua pròpia família en preferència perpètua a totes les altres per sempre, i encara que ell mateix pugua merèixer un *cert* grau d'honors dels seus contemporanis, els seus descendents poden ser massa indignes per a heretar-los. Una de les més sòlides proves *naturals* de la follia del dret hereditari en els reis és que la natura el desaprova, altrament no el ridiculitzaria tan sovint donant a la humanitat un *ase en lloc d'un lleó*.

En segon lloc, com que cap home no pot posseir d'antuvi altres honors públics que els que li són atorgats, els qui donen aquests honors podrien no tenir poder per a llevar el dret de posteritat, i encara que diguessen: «t'elegim com a cap *nostre*», no podrien, sense fer una manifesta injustícia als seus propis fills, dir: «que els teus fills i els fills dels teus fills regnen sobre *nosaltres* per sempre». Perquè una aliança tan imprudent, injusta, antinatural, podria (potser) en la successió següent posar-los sota el govern d'un brètol

o un ximple. La majoria d'homes savis, en els seues opinions privades, han tractat sempre el dret hereditari amb menyspreu; tanmateix, és un d'aquells mals que una vegada establerts no són fàcils d'eliminar; molts se sotmeten per por, altres per superstició, i la part més poderosa comparteix amb el rei el saqueig de la resta.

Això suposant que l'actual estirp de reis en el món haja tingut un origen honorable; perquè és més que probable que si poguéssim aixecar el fosc vel de l'antiguitat i seguir-los fins al seu primer naixement, ens trobaríem que el primer d'ells no era res més que el principal rufià d'alguna banda turbulenta, les salvatges maneres de supremacia del qual subtilment li obtingueren el títol de capitost entre saquejadors; i el qual, augmentant el seu poder i ampliant les seues deprecacions, intimidava els tranquils i els indefensos perquè compresen la seua seguretat amb contribucions freqüents. Amb tot i això, els seus elector podrien no haver tingut cap idea de donar dret hereditari als seus descendents, perquè una tal exclusió perpètua d'ells mateixos era incompatible amb els principis de llibertat i desenfrenament amb els quals professaven viure. En conseqüència, la successió hereditària en les primeres èpoques de la monarquia no es va poder donar com a exigència sinó com una cosa casual o de favor; però com que en aquells dies hi havia pocs registres o cap, i la història tradicional era curulla de faules, era molt fàcil, passades unes poques generacions, d'inventar-se algun conte supersticiós, oportunament escollit,

com el de Mahoma, per a fer passar avall el dret hereditari per les goles del vulgar. Potser els desordres que amenaçaven o semblaven amenaçar a la mort d'un líder i l'elecció d'un de nou (perquè les eleccions entre rufians no podien ser gaire ordenades) induïen molts de primer a afavorir les pretensions hereditàries; mitjà pel qual s'esdevingué, com s'ha esdevingut des de llavors, que allò que al principi fou proposat com a convenient, després fou reclamat com un dret.

Anglaterra, des de la conquesta, ha tingut uns quants pocs bons monarques, però s'ha lamentat sota un nombre molt més gran de dolents, i, amb tot, cap home en el seu seny pot dir que la seua pretensió de ser els continuadors de Guillem el Conqueridor⁵ siga gaire honorable. Un bastard francès que desembarca amb bandits armats i que s'estableix ell mateix com a rei d'Anglaterra contra la voluntat dels nadius és, dit clarament, un model molt miserablement infame... Certament no tenia en si mateix cap qualitat divina. Tanmateix, és debades gastar massa temps exposant la follia del dret hereditari; si n'hi ha que són tan febles per a creure-hi, deixem-los adorar lliurement l'ase i el lleó, i bon profit els faça. No imitaré la seua humilitat ni pertorbaré la seua devoció.

Amb tot, m'agradaria preguntar-los com suposen que aparegueren els reis. La pregunta admet tres respostes, a saber, per sorteig, per elecció o per usurpa-

---

5 Guillem I d'Anglaterra (1028–1087), primer rei normad d'Anglaterra.

ció. Si el primer rei fou tret a sorts, això estableix un precedent per al següent, cosa que exclou la successió hereditària. Saül ho fou a sorts,⁶ però la successió no era hereditària, ni pareix que, d'aquella transacció, hi hagués la intenció que ho fos mai. Si el primer rei de qualsevol país ho fou per elecció, això igualment estableix un precedent per al següent; perquè dir que el *dret* de totes les futures generacions és pres per l'acte dels primers electors en la seua elecció no sols d'un rei sinó d'una família de reis per sempre, no té paral·lel dins o fora de les escriptures, llevat de la doctrina del pecat original, que suposa que la lliure voluntat de tots els homes es va perdre en Adam; i d'aquesta comparança, i no en pot admetre cap altra, la successió hereditària no pot derivar gens de glòria. Atès que en Adam tots pecaren i en els primers electors tots els homes obeïren; atès que en un tota la humanitat fou sotmesa a Satan i en l'altre a la Sobirania; atès que la nostra innocència es va perdre en l'un i la nostra autoritat en l'altre; i atès que tots dos ens incapaciten per a assumir de nou un estat i un privilegi primitius, incontestablement se segueix que el pecat original i la successió hereditària són paral·lels. Dishonrosa posició! Ignominiosa connexió! Però el més subtil sofista no podria produir una símil més just.

Pel que fa a la usurpació, cap home no seria tan temerari per a defensar-la; i que Guillem el Conqueri-

---

6 1 Samuel 10,17-24.

dor era un usurpador és un fet que no es pot desmentir. La simple veritat és que l'antigor de la monarquia anglesa no suportaria que l'escrutéssem.

Però no és tant l'absurditat com el mal de la successió hereditària allò que concerneix la humanitat. Si assegurés una estirp d'homes bons i prudents, tindria el segell de l'autoritat divina, però com que obre una porta als *ximpls*, als *malvats* i als *desbonests*, duu en el seu si la natura de l'opressió. Els homes que es veuen a si mateixos com a nascuts per a regnar, i els altres per a obeir, aviat es fan insolents; distingits de la resta de la humanitat, les seues ments són enverinades d'hora per la importància; i el món en què viuen difereix tan substancialment del món en general que tenen molt poques oportunitats de conèixer-ne els veraders interessos, i quan accedeixen al govern sovint són els més ignorants i ineptes arreu dels dominis.

Un altre mal que afecta la successió hereditària és que el tron és subjecte a ser ocupat per un menor de qualsevol edat; i durant tot aquest temps, la regència, actuant sota la cobertura d'una rei, té totes les oportunitats i tots els incentius per a traïr la seua confiança. La mateixa desgràcia nacional ocorre quan, afeblit per l'edat i la malaltia, entra en l'últim estadi de la debilitat humana. En aquests dos casos el públic esdevé presa de qualsevol pocavergonya que puga manipular amb èxit les follies de l'edat o la infantesa.

L'allegat més plausible que mai s'ha fet a favor de la successió hereditària és que preserva una nació de

les guerres civils; i si fos veritat, seria de pes; però és la més descarada falsedat amb què mai s'ha engalipat la humanitat. La història sencera d'Anglaterra ho desacredita. Trenta reis i dos menors han regnat en aquell trasbalsat regne des de la conquesta, temps en el qual hi ha hagut (incloent-hi la Revolució)⁷ no menys de vuit guerres civils i dinou rebellions. En conseqüència, en lloc de promoure la pau, hi està en contra, i destrueix el mateix fonament sobre el qual sembla alçar-se.

La disputa per la monarquia i la successió entre les cases de York i Lancaster deixà convertida Anglaterra en un paisatge sangonós durant molts anys. Dotze batalles campals, a més d'escaramusses i setges, van lluitar Enric i Eduard entre ells.⁸ Enric va ser presoner dues vegades d'Eduard, qui al seu torn fou presoner d'Enric. I tan incert és el destí de la guerra i l'humor d'una nació quan el fonament d'una baralla no són més que problemes personals, que Enric fou dut en triomf d'una presó a un palau, i Eduard fou obligat a volar d'un palau a terra estrangera; amb tot, com que les transicions sobtades d'humor són rarament duradores, Enric al seu torn fou expulsat del tron, i Eduard fou tornat a cridar per a succeir-lo. El parlament sempre segueix el bàndol més fort.

---

7 Es tracta de la Revolució de 1688, la «Revolució Gloriosa», en el curs de la qual els Stuart foren reemplaçats per la casa dels Nassau-Orange.

8 Allusió a la guerra de les Dues Roses (1455–1485), en què s'enfrontaren Enric VI i Eduard IV.

Aquesta disputa començà en el regnat d'Enric VI, i no s'extingí completament fins a Enric VII en el qual s'uniren les famílies. Incloent-hi un període de 67 anys, a saber, de 1422 a 1489.

En poques paraules, la monarquia i la successió han deixat no sols aquest o aquell regne sinó el món en sang i cendres. És una forma de govern contra la qual ret testimoni la paraula de Déu, i la sang sempre l'acompanya.

Si examinem l'ofici del rei, trobarem que en alguns països no en tenen cap; i després de malbaratar les seues vides passejant-se sense plaer per a ells mateixos o benefici per a la nació, desapareixen de l'escena i deixen que els seus successors segueixen pel mateix cercle ociosos. En les monarquies absolutes tot el pes dels afers civils i militars descansa sobre el rei; els fills d'Israel en la seua demanda d'un rei feren aquest prec: «que ens administre justícia, que vaja al capdavant nostre i lluite les nostres batalles». Però en països on no és ni jutge ni general, com a Anglaterra, a males penes es podria saber quin és el seu ofici.

Com més s'acosta un govern a una república, menys feina hi ha per al rei. És una mica difícil trobar un nom adequat per al govern d'Anglaterra. Sir William Meredith⁹ l'anomena una república; però en el seu estat actual és indigne del nom, perquè la corrupta influèn-

---

⁹ Sir William Meredith fou membre del parlament (1754–1780) i autor de diverses obres polítiques.

cia de la corona, tenint tots els càrrecs a la seua disposició, s'ha tan efectivament engolit el poder i empassat la virtut de la cambra dels comuns (la part republicana de la constitució), que el govern d'Anglaterra és gairebé tan monàrquic com el de França o el d'Espanya. Els homes es barallen amb les paraules sense entendre-les. Perquè és la part republicana i no la monàrquica de la constitució d'Anglaterra aquella de què es glorien els anglesos, a saber, la llibertat d'elegir una cambra dels comuns entre ells mateixos —i és fàcil de veure que, quan la virtut republicana falla, en resulta l'esclavatge. ¿Perquè és malaltissa la constitució d'Anglaterra sinó perquè la monarquia ha enverinat la república, la corona ha absorbit els comuns?

A Anglaterra un rei té poca cosa a fer més enllà de fer la guerra i regalar càrrecs; cosa que, dit clar i ras, és empobrir la nació i sembrar-hi la discòrdia. Un bon negoci per a un home, que li concedesquen vuit-centes mil lliures a l'any i que siga reverenciat en el tracte! De més mèrit és un home honest per a la societat, i a la vista de Déu, que tots els rufians coronats que mai han viscut.

Pensaments sobre l'estat actual dels afers americans

EN LES pàgines següents no oferesc més que fets simples, arguments clars i sentit comú; i no tinc més preliminars per donar-li al lector que demanar-li que es

desfaça del prejudici i la prevenció, i que accepte que la raó i els sentiments decidesquen per ells mateixos; que es *vestesca*, o més aviat que no es *desvestesca*, del veritable caràcter d'un home, i que amplie generosament la seua visió més enllà del dia present.

S'han escrit volums sobre el tema de la lluita entre Anglaterra i Amèrica. Homes de totes les condicions s'han embarcat en la controvèrsia, per diferents motius i amb propòsits variats; però tots han estat ineficaços i el període de debat s'ha tancat. Les armes, com a últim recurs, decidiran la disputa; el rei ha triat d'apellar-hi, i el continent ha acceptat el desafiament.

S'ha dit del difunt senyor Pelham¹⁰ (el qual, malgrat ser un hàbil ministre, tenia els seus defectes) que, essent atacat a la cambra dels comuns pel fet que les seues mesures eren de natura temporal, replicà: «Duraran tant com jo.» Si un pensament tan funest i tan covard s'apoderés de les colònies en la present disputa, el nom dels avantpassats serà recordat per les generacions futures amb aversió.

El sol mai no ha brillat sobre una causa de més mèrit. No és l'afer d'una ciutat, un país, una província o un reialme, sinó d'un continent —d'almenys la vuitena part de la terra habitable. No és l'afer d'un dia, un any o una època, la posteritat està virtualment implicada en la disputa, i serà més o menys afectada,

---

¹⁰ Henry Pelham (1695?–1754) ocupà diferents càrrecs ministerials en el govern britànic.

fins al final dels temps, pels processos actuals. Ara és el moment seminal de la unió continental, de la fe i de l'honor. La menor fractura avui serà com un nom gravat amb la punta d'una agulla en la tendra escorça d'un roure jove; la ferida creixerà amb l'arbre, i la posteritat la llegirà en lletres grosses.

Remetent la qüestió de les raons a les armes, hem obert una nova era de la política —ha sorgit un nou mètode de pensament. Tots els plans, les propostes, i companyia, anteriors al 19 d'abril, és a dir, al començament de les hostilitats,¹¹ són com almanacs de l'any passat, que, per bé que adequats llavors, ara han estat desbancats i són inútils. Qualsevol cosa que fos proposada pels defensors d'una banda o l'altra de la qüestió aleshores, tot acabava en un i el mateix punt, a saber, una unió amb Gran Bretanya; l'única diferència entre els partits era el mètode de dur-la a terme: l'un proposava la força, l'altre l'amistat; però s'ha esdevingut que el primer ha fallat, i el segon ha perdut la seua influència.

Com que s'ha parlat tant dels avantatges de la reconciliació, la qual, com un somni agradable, s'ha

---

¹¹ El 19 d'abril de 1775 les forces britàniques estacionades a Boston partiren a confiscar un catau d'armes que havien sabut que la milícia de Massachusetts amagava a Concord, un poble als afores de Boston. En el que es considera sovint la primera batalla de la Revolució Americana, encara que va ser quinze mesos abans de la signatura de la Declaració d'Independència, les forces de Massachusetts («the Minutemen») posaren diverses emboscades als britànics. Al capdavant els americans mataren 273 soldats britànics i perderen 95 homes. Més avant en el text Paine parla de la «massacre de Lexington».

esvaït i ens ha deixat com estàvem, és més que correcte que examinem la part contrària de l'argument, i indaguem algunes de les moltes ferides materials que aquestes colònies suporten, i sempre suportaran, pel fet d'estar unides a Gran Bretanya i ser-ne dependents. Per a examinar aquesta unió i dependència, sobre els principis de la natura i el sentit comú, per a veure en què podem confiar, si ens separem, i què hem d'esperar si som dependents.

He sentit afirmar a alguns que així com Amèrica ha florit amb la seua antiga unió amb Gran Bretanya, igualment la mateixa unió és necessària de cara a la seua felicitat futura, i sempre tindrà el mateix efecte. Res no pot haver-hi més fallaç que aquesta mena d'argumentació. Podríem igualment afirmar que com que un infant ha crescut amb llet no ha de tenir mai carn; o que els primers vint anys de les nostres vides han de ser un precedent per als vint següents. Però fins i tot això és admetre més del que és veritat, perquè jo conteste rotundament que Amèrica hauria florit més, i probablement molt més, si cap potència europea no hi hagués tingut res a veure. El comerç amb què s'ha enriquit són les necessitats bàsiques de la vida, i sempre hi haurà un mercat mentre a Europa tinguen el costum de menjar.

Però ens ha protegit, diuen alguns. És veritat que ens ha absorbit, i admetem que ha defensat el continent tant a costa nostra com a costa seua, i que hauria defensat Turquia pel mateix motiu, a saber, pel comerç i pel domini.

Ai las!, hem estat menats llargament per vells prejudicis i hem fet grans sacrificis a la superstició. Ens hem vantat de la protecció de Gran Bretanya, sense considerar que el seu motiu era l'*interès*, no el *lligam*; que no ens protegia dels *nostres enemics per consideració nostra*, sinó dels *seus enemics per consideració seua*, d'aquells que no tenien cap disputa amb nosaltres per qualsevol *altra consideració*, i que sempre seran els nostres enemics per *la mateixa consideració*. Que Bretanya renunciï a les seues pretensions sobre el continent, o que el continent es desembarasse de la dependència, i aleshores estarem en pau amb França i Espanya, si aquestes estiguessen en guerra amb Bretanya. Les desgràcies de la darrera guerra de Hannover¹² haurien de prevenir-nos contra les unions.

Darrerament hom ha afirmat al parlament que les colònies no tenen cap relació les unes amb les altres més que a través de la mare pàtria, és a dir, que Pennsilvània, les Jerseys i la resta són colònies germanes a través d'Anglaterra; aquest és certament un camí molt tortuós per a demostrar una relació, però és el camí més curt i l'únic veritable per a provar una enemistat, si puc dir-ho així. França i Espanya mai no han estat ni potser seran mai els nostres enemics com a *americans*, sinó en tant que *súbdits de Gran Bretanya*.

---

12 L'electorat alemany de Hannover fou envaït pels francesos durant la Guerra dels Set Anys (1756–1763). La dinastia de Hannover també regnà a Anglaterra (1714–1901).

Però Bretanya és la mare pàtria, diuen alguns. Llavors encara més vergonya per la seua conducta. Ni les bèsties devoren les seues cries, ni els salvatges fan la guerra a les seues famílies. En conseqüència, l'afirmació, si és vera, es converteix en una deshonra; però passa que no és vera, o tan sols ho és parcialment, i la frase *mare pàtria* ha estat jesuíticament¹³ adoptada pel rei i els seus paràsits amb un vil propòsit papista d'inculcar un injust prejudici en la crèdula feblesa de les nostres ments. Europa, i no Anglaterra, és la mare pàtria d'Amèrica. Aquest nou món ha estat l'asil per als amants perseguits de les llibertats civils i religioses de *tot arreu* d'Europa. Fins ací han fugit, no de les tendres abraçades de la mare, sinó de la crueltat del monstre; i és igualment veritat d'Anglaterra que la mateixa tirania que expulsà de casa els primers emigrants persegueix encara els seus descendents.

En aquest extens racó del planeta, ens oblidem dels estrets límits de les tres-centes seixanta milles (l'extensió d'Anglaterra) i portem la nostra amistat a una escala més gran; proclamem la germandat amb qualsevol altre cristià europeu, i triomfem en la generositat d'aquest sentiment.

És agradable d'observar amb quines gradacions regulars superem la força del prejudici local a mesura que ampliem la nostra relació amb el món. Un home

---

13 En el segle XVIII els jesuïtes eren vists pel protestantisme anglès i pels nord-americans com a falsos i conspiradors. L'anticatolicisme de Paine també es mostra en l'associació del papa i del papisme amb la tirania.

nascut en qualsevol ciutat d'Anglaterra, dividida en parròquies, es relacionarà de la manera més natural amb el seu coparroquià (perquè els seus interessos en molts casos seran comuns) i el distingirà amb el nom de *veí*; si se'l troba a unes poques milles de casa, abandona l'estreta idea d'un carrer, i el saluda amb el nom de *conciudadà*; si viatja fora de la comarca, i se'l troba en un altra, s'oblida de les divisions menors de carrer i poble, i l'anomena *paisà*; però si en les seues excursions per l'estranger es trobessen a França o en qualsevol altra part d'*Europa*, la seua remembrança local serà ampliada a la dels *anglesos*. I just pel mateix raonament, tots els europeus que es troben a Amèrica, o en qualsevol altre racó del planeta, són *compatriotes*; perquè Anglaterra, Holanda, Alemanya o Suècia, comparades amb el conjunt, estan en els mateixos llocs a gran escala que les divisions de carrer, poble i comarca a petita escala, distincions massa limitades per a ments continentals. Ni una tercera part dels habitants, fins i tot d'aquesta província,¹⁴ són de descendència anglesa. En conseqüència, reprove la frase de mare pàtria aplicada sols a Anglaterra, com a falsa, egoista, estreta i poc generosa.

Però, admetent que tots fóssem de descendència anglesa, ¿de què val, això? De res. Bretanya, essent ara un enemic declarat, fa esvaïr qualsevol altre nom o títol, i dir que la reconciliació és el nostre deure és

---

¹⁴ Pennsilvània.

realment absurd. El primer rei d'Anglaterra de la línia actual (Guillem el Conqueridor) era francès, i la meitat dels pars d'Anglaterra són descendents del mateix país; de què, pel mateix mètode de raonament, Anglaterra hauria de ser governada per França.

Molt s'ha dit de la força conjunta de Bretanya i les colònies, que unides podrien desafiar el món. Però això és una mera presumpció; el destí de la guerra és incert, les paraules tampoc no volen dir res; perquè aquest continent mai no suportarà ser drenat d'habitants per a donar suport als exèrcits britànics a Àsia, Àfrica o Europa.

A més, ¿què tenim a veure nosaltres amb el fet de desafiar el món? El nostre pla és el comerç, i això, ben atès, ens assegurarà la pau i l'amistat de tot Europa; perquè és l'interès de tot Europa tenir Amèrica com a port *lliure*. El seu comerç serà sempre una protecció, i la seua esterilitat d'or i plata la salvaguarda dels invasors.

Jo desafie el més ardent advocat de la reconciliació a mostrar un sol avantatge que aquest continent pugui arrebregar estant unit a Gran Bretanya. Repetesc el desafiament; no se'n deriva ni un sol avantatge. El nostre gra tindrà el seu preu en qualsevol mercat d'Europa, els béns que importem han de ser pagats els comprem on els comprem.

Però les ferides i els desavantatges que suportem per aquesta unió són innombrables; i el nostre deure envers la humanitat en general, com també envers

nosaltres, ens mana que renunciem a l'aliança; perquè qualsevol submissió o dependència de Gran Bretanya tendeix a implicar directament aquest continent en guerres i disputes, i ens posa en discòrdia amb nacions que altrament cercarien la nostra amistat i contra les quals no tenim ni ira ni queixa. Com que Europa és el nostre mercat comercial, no hem de formar cap unió parcial amb cap part d'ella. El veritable interès d'Amèrica és evitar qualsevol contacte amb les disputes europees, cosa que no podrà fer mai mentre, per la seua dependència de Bretanya, siga usada com a torna en la balança de la política britànica.

Europa està massa espessament sembrada de reialmes per a estar en pau llargament, i sempre que esclata una guerra entre Anglaterra i qualsevol potència estrangera, el comerç d'Amèrica s'arruïna *per raó de la seua unió amb Bretanya*. La pròxima guerra podria no resultar com la darrera, i si no ho fes, els advocats de la reconciliació llavors anhelarien la separació, perquè, la neutralitat en aquest cas seria un comboi més segur que un vaixell de guerra. Tot el que és just o natural clama per la separació. La sang dels morts, la veu plorosa de la natura crida: *ÉS HORA DE PARTIR*. Fins i tot la distància a què el Totpoderós ha situat Anglaterra i Amèrica és una prova sòlida i natural que l'autoritat de l'una sobre l'altra no fou mai el disseny del cel. Així mateix, el moment en què el continent fou descobert afegeix pes a l'argument, i la manera en què fou poblat n'augmenta la força. La Reforma fou precedida per la

descoberta d'Amèrica, com si el Totpoderós graciosament hagués pretès obrir un santuari per als perseguits en els anys futurs quan el país propi no oferís ni amistat ni seguretat.

L'autoritat de Gran Bretanya sobre aquest continent és una forma de govern que tard o d'hora s'ha d'acabar, i un esperit seriós no pot traure cap plaer de mirar al futur amb la dolorosa i veritable convicció que allò que anomena «la constitució actual» és merament temporal. Com a pares, no podem sentir gens d'alegria sabent que *aquest govern* no és prou durador per a assegurar res que puguem llegar a la posteritat; i per un simple raonament, de la mateixa manera que deixem endeutada la pròxima generació, hauríem de fer-ne la feina, altrament els usem d'una manera mesquina i lamentable. Per a descobrir correctament la línia del nostre deure, hem de posar els nostres fills en les nostres mans i fixar el nostre objectiu uns quants anys més enllà en la vida; aquest promontori ens oferirà una perspectiva que uns pocs temors i prejudicis presents ens amaguen de la vista.

Per bé que voldria evitar curiosament d'ofendre ningú innecessàriament, m'incline a creure que tots els qui s'adhereixen a la doctrina de la reconciliació es poden incloure dins d'alguna de les descripcions següents: homes interessats, en qui no s'ha de confiar; homes febles que no hi veuen; homes amb prejudicis que no hi veuran; i un cert grup d'homes moderats que tenen una opinió del món europeu més bona de la